

[Tinning]

»Hvad agter ministeren at gøre i anledning af, at bankerne under trussel om at forhøje renten på statsgaranterede studielån søger at stavnsbinde studielånstagere til at have deres øvrige bankforretninger med disse banker?«

Begrundelse

Det forekommer oftere og oftere, at pengeinstitutterne søger at tvinge låntagere af statsgaranterede studielån til også at oprette lønkonto m.m. i den bank, hvori låntageren har sit studielån. Såfremt en låntager ikke ønsker at overflytte sine øvrige bankforretninger til den bank, hvori vedkommende har sit studielån, bliver renten på dette forhøjet til almindelig udlånsrente, dvs. til ca. 20 pct., hvor renten normalt vil ligge på ca. 16 pct. for statsgaranterede studielån.

Det betyder, at låntagerne bliver tvunget til at flytte deres lønkonto, såfremt de ikke ønsker en betragtelig forøgelse af deres studiegæld. En statsgaranteret studiegæld på 100.000 kr. vil således forøges med ca. 30.000 kr. ved en afdragsperiode på 10 år, mens den vil forøges med ca. 50.000 kr. ved en afdragsperiode på 15 år.

Dette er en grov udnyttelse af pengeinstitutternes monopollignende forhold som de eneste, der kan formidle statsgaranterede studielån. Samtidig er det en betingelse, som er indført efter, at låntageren har indgået en aftale om studielån med pengeinstituttet, og der er således tale om bondefangeri af låntageren.

Så vidt os bekendt er der ikke nogen ændringer i statens kautionsforpligtelser, der kan begrunde, at pengeinstitutterne forhøjer renten. Der er stadig stor sikkerhed for de lån, som pengeinstitutterne har givet, uanset om låntageren har studielån i én bank og lønkonto i en anden. Det vil sige, at der ikke kan drages sammenligning mellem almindelige banklån og statsgaranterede studielån. Almindelige banklån er forbundet med en vis risiko, hvilken bankerne tager sig betalt for igennem en højere rente. Det betyder, at de almindelige forretningsbetingelser, som pengeinstitutterne begrunder forhøjelsen af renten med, ikke kan gælde for studielån.

Samtidig fører pengeinstitutternes forhøjelse af renten for de omtalte lån til en stærk forøgelse af statens kautionsforpligtelse. Med

en 25 pct.s forøgelse af renten og med renters rente stiger kautionsforpligtelsen for de omtalte låntagere med 30–50 pct. alt efter afdragstidens længde. I en tid med stor arbejdsløshed kan det således blive en dyr affære for staten.

Nu kan der være mange grunde til, at en låntager ikke har lønkonto i samme bank, hvori studielånet er. En af grundene kan være, at en virksomhed som betingelse for et ansættelsesforhold stiller krav om, at den ansatte opretter lønkonto i den af virksomheden anviste bank. En anden grund kan være et bopælskift i forbindelse med et ansættelsesforhold, f.eks. fra Jylland til Københavnsområdet, hvor det vil være højest upraktisk at opretholde lønkonto i det lokale pengeinstitut, som ikke har filial eller kun et begrænset antal filialer i Københavnsområdet.

I en tid med et begrænset udbud af arbejdspladser kan det således blive en dyr fornøjelse at tage arbejde, hvor der ikke er mulighed for at fastholde sin normale bankforbindelse.

Der er ligeledes låntagere, der har oprettet studielån i flere forskellige pengeinstitutter, idet de har været tvunget hertil i perioder, hvor nogle pengeinstitutter har været tilbageholdende med at give statsgaranterede studielån. Deres situation er helt uoverskuelig. Det kan således ikke være meningen, at en statskautions skal medvirke til at tvinge studielånsmodtagere til i de næste 10–15 år at være stavnsbundet til et enkelt pengeinstitut.

Besvarelse (5/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Spørgsmålet vedrører pengeinstitutternes forretningsetik og hører som sådant under tilsynet med banker og sparekasser.

Det er ikke muligt for mig med henvisning til loven om Statens Uddannelsesstøtte at gribe ind over for pengeinstitutterne i denne sag. Der er i loven kun fastsat enkelte regler om de statsgaranterede studielån, herunder om maksimumsgrænsen for det årlige lånebeløb og om afviklingsperiodens begyndelse. I øvrigt ydes lånene på de af pengeinstitutterne fastsatte vilkår, herunder den til enhver tid af pengeinstituttet fastsatte rente.

Jeg kan endelig oplyse, at jeg fra Statens Uddannelsesstøtte har erfaret, at tilsynet er opmærksom på det nævnte spørgsmål.